Po co ci jakiś tam pogląd i ‘duchowa ścieżka’?

Waldemar Lis

SŁOWA KLUCZOWE:
Niedualizm, Świadomość, Tantryzm, Materializm, Przebudzenie

Poniższe opracowanie jest objęte licencją (CC BY-NC-ND 4.0.)
Aby wyświetlić kopię tej licencji, odwiedź stronę https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/

Tonąc w chaosie nadmiaru informacji i nierozróżniania definicji znaczeń różnych poglądów, spróbujmy uporządkować główne poglądy na rzeczywistość, umieszczając je we właściwym kontekście, by odpowiedzieć na pytanie zawarte w tytule.

Tantryczne pisma rzadko oceniają ludzi w kategoriach moralnych czy społecznych za ich życiowe wybory. Bardziej skupiają się na opisie stanu naszej świadomości i wewnętrznych przyczyn takich zmian. Niektórzy wcześniejsi wielcy wojownicy duchowych ścieżek, będąc nadto wyczerpani lub nie czując spodziewanych, namacalnych efektów swych praktyk, czasami wracają pokornie do materialistyczno dualnego postrzegania rzeczywistości, wspierając się pytaniem: „a co ja z tego mam? Straciłem tylko mój czas."

Tradycyjnie odrzucenie duchowych praktyk postrzegane wraz z powrotem na łono materialistycznego postrzegania było dawniej określane jako przejaw działania mala (tj. zanieczyszczeń umysłu), takich jak:
- Anava mala – uczucia indywidualnej ograniczoności, które może prowadzić do skupiania się na własnych problemach, potrzebach czy egoistycznych pragnieniach.
- Mayiya mala – iluzji oddzielenia od całości wszechświata, która wzmacnia przywiązanie do materialnego świata lub zmysłowych przyjemności postrzeganych w sposób dualistyczny.
- Karma mala – skutku swych wcześniejszych działań, które po prostu wiążą jednostkę z określonymi doświadczeniami w świecie

materialnym. W kontekście śiwaickim karma mala odnosi się do ograniczeń wynikających z działania, które wiąże jednostkę w cyklu przyczynowo-skutkowym, ale jest głębszym aspektem niż tylko „zwykły skutek".

Z perspektywy tantrycznej, porzucenie duchowości nie jest ani „grzechem" ani nie oznacza ostatecznej porażki. Ścieżka duchowa jest dość cykliczna, a każda dusza lub umysł lub byt (jakkolwiek nazywamy siebie) w odpowiednim dla siebie czasie powraca do poszukiwania prawdy, niezależnie od tego, jak bardzo się od niej się „oddaliła".

Dla przykładu dzieło *Tantrāloka* Abhinawagupty wspomina, że takie odejście wynika z braku dostatecznej stabilności w wyższej, nieograniczonej świadomości (śuddha vidya). Dopóki człowiek nie przejdzie przez pełną transformację, silne skłonności do świata zmysłów mogą wciąż mieć nad nim władzę.

Niektóre tantry (np. Śiva Sūtry) sugerują, że nawet materialne doświadczenia mogą, wbrew pozorom, prowadzić ostatecznie do przebudzenia, jeśli jednostka zacznie doświadczać nietrwałości rzeczy, czyli utraty, rozpadu, entropii oraz niejako 'wpisane w to' wszelkie ograniczenia. W pewnym sensie każdy wybór, nawet ten pozornie „odwrotny" od duchowości, jest częścią gry świadomości samej ze sobą (lila), która jakimikolwiek ścieżkami, ostatecznie prowadzi do pełnego rozpoznania własnej tożsamości – co, stosując relatywną metodologię, jest „celem" ostatecznym.

Po co ci jakiś tam pogląd i 'duchowa ścieżka'?
(opracowanie – Waldemar Lis 2025)

Innymi słowy, tantry, jak i inne historyczne pisma czy wykładnie nie potępiają takich osób, które ,,odeszły", lecz traktują ich sytuację jako typowy etap na drodze ich duchowego przebudzenia.

W wielu tantrycznych tekstach, takich jak *Rudrayāmala Tantra*, pojawiają się drastyczne opisy dotyczące konsekwencji odejścia od duchowej ścieżki i ponownego zanurzenia się w materializmie. Są to często mocno symboliczne narracje, które mają na celu ukazanie dynamiki karmy oraz potencjalnego ,,wydłużania" się drogi powrotnej do duchowego wyzwolenia (mokṣa). W takich tekstach mowa o tym, że porzucenie duchowej praktyki może prowadzić do długotrwałego błądzenia w iluzjach (māyā), a czas tego błądzenia jest często wyrażany w sposób hiperboliczny, np. w milionach lat.

W Rudrayāmala Tantrze (i podobnych tekstach) takie opisy należy rozumieć jako wskazówki, że brak zaangażowania w praktykę duchową a przede wszystkim brak wiedzy, która wspiera tę praktykę, może prowadzić do ,,utknięcia" gdzieś w cyklach narodzin i śmierci (saṃsāra), gdzie jednostka koncentruje się jedynie na zaspokajaniu zmysłowych pragnień czy egoistycznych potrzeb. Owo ,,wydłużenie czasu" niekoniecznie odnosi się do rzeczywistego, liniowego czasu, lecz bardziej do jakości doświadczenia — utrzymywanie stanu ignorancji (avidyā) może sprawić, że proces powrotu do stanu totalnej duchowej świadomości wydaje się niezwykle odległy.

Po co ci jakiś tam pogląd i 'duchowa ścieżka'?
(opracowanie – Waldemar Lis 2025)

Świadomość lub Jaźń personifikowana jest ideą zwaną „Śiwa", która jest obecna dosłownie we wszystkim, nawet w tych, którzy zdają się całkowicie zagubieni w materializmie. Każdy prędzej czy później powróci na duchową ścieżkę, choć ten powrót może być opóźniony przez nagromadzenie karmicznych zobowiązań i „nierozwiązane zobowiązania karmiczne" – tj. nieuregulowane rachunki z władzami. 😉

Z perspektywy tantrycznej praktyki, takie „wydłużenia" czasu mogą zostać skracane albo dzięki cierpliwości jakiegoś guru, intensywnej praktyce (sādhana), albo nauce lub dzięki spontanicznemu głębokiemu doświadczeniu duchowego przebudzenia, które całkowicie „złamie" nasz wcześniejszy pogląd na rzeczywistość, co może każdemu losowo zdarzyć się w dowolnym momencie. Dlatego też tantry przypominają, że dowolna chwila jest szansą na powrót do duchowej świadomości, bez względu na wcześniejsze wybory.

I w tym miejscu automatycznie pojawia się nam odpowiedź na pytanie zawarte w tytule, czyli: „po co ci jakiś tam pogląd i 'duchowa ścieżka', co z tego masz ?!" W tym momencie odpowiedź jest jednoznaczna i będzie bardzo bezpośrednia. Będzie to odpowiedź zasadniczo na bazowe pytanie o najgłębszą percepcję rzeczywistości jaką tylko można doświadczyć: otóż - WSZYSTKO!

Znany jest podział na wiele poglądów, którymi wspieramy nasze osobiste historie o nas samych i o otaczającej nas rzeczywistości. Różnice w poglądach wynikają więc z

poziomu uświadomienia tej prawdy oraz głębokości postrzegania własnej jedności istnienia lub odwrotnie - „rozdzielenia" od zewnętrznej rzeczywistosci.

KATEGORIE FILOZOFICZNYCH POGLĄDÓW NA RZECZYWISTOŚĆ

Dla przypomnienia przywołam ten podział poniżej. Wszystko to przedstawię z punktu widzenia ontologii niedualnego śiwaizmu, który będzie punktem odniesienia względem wszystkich pozostałych. Każdy z systemów ocenię według jakości jego poglądu na rzeczywistość w kontekście:

- Zrozumienia jedności (niedualności) rzeczywistości.
- Poziomu integracji transcendencji i immanencji.
- Świadomości jako podstawy istnienia (w kontekście śiwaickiej ontologii).

Z perspektywy ontologii niedualnego śiwaizmu wszystkie poglądy są różnymi etapami rozpoznania lub odwrotnie - przesłonięcia absolutnej rzeczywistości. Najwyższe z nich w pełni integrują jedność świadomości, transcendencję i immanencję.

1. Niedualizm Absolutny (Śiwaizm Kaszmirski i podobne tradycje)

Opis:

Po co ci jakiś tam pogląd i 'duchowa ścieżka'?
(opracowanie – Waldemar Lis 2025)

Rzeczywistość to czysta Świadomość (Paramaśiva), która swobodnie manifestuje zarówno transcendencję, jak i immanencję. Paramaśiva obejmuje dwa aspekty:

(I) Transcendencję jako czystą, nieruchomą Świadomość (Śiwa).

(II) Immanencję jako dynamiczną energię (Śakti), która spontanicznie emanuje jako zróżnicowany wszechświat.

Kluczowym procesem jest spanda – wibracja lub pulsacja Świadomości, która wyraża dynamikę pomiędzy jej nieruchomym aspektem (Śiwa) a aspektem dynamicznym (Śakti). W tej ontologii manifestacja nie jest oddzielona od swojej podstawy (od Świadomości), ale jest jej naturalną ekspresją. Nie ma rzeczywistego podziału między podmiotem, przedmiotem a aktem poznania – wszystko jest jednością.

Przykłady
Śiwaizm Kaszmirski (Trika), Spanda, Pratyabhijñā.

Dodatkowo:

Dzogczen i nurty Mahāmudry, choć niedualne w swoim podejściu, różnią się istotnie w podstawach filozoficznych. Obie te tradycje:

Podkreślają bezpośrednie rozpoznanie jedności i natury rzeczywistości, ale:

Po co ci jakiś tam pogląd i 'duchowa ścieżka'?
(opracowanie – Waldemar Lis 2025)

Nie zakładają trwałej podstawy – zgodnie z buddyjską doktryną pustki (śūnyaty), gdzie zarówno manifestacja, jak i podstawa traktowane są jako iluzoryczne.

Metodologicznie Dzogczen operuje takimi pojęciami jak rigpa (pierwotna świadomość) i lung (energia), a Mahāmudra skupia się na rozpoznaniu natury umysłu jako pustki. Jednak, w przeciwieństwie do Śiwaizmu Kaszmirskiego, nie zawierają one nawet z założenia, szczegółowego opisu procesu emanacji świata jako dynamiki Świadomości i Energii. W Dzogczen manifestacja nie jest traktowana jako emanacja z jakiejkolwiek stałej, a tym bardziej rzeczywistej podstawy, lecz jako zgodny z buddyjskim kanonem spontaniczny, pusty przejaw.

Ocena:
Najwyższa (z minusem). Perspektywy Dzogczen i Mahāmudry uznają jedność transcendencji i immanencji, jednak brak jest pełnego wyjaśnienia procesu emanacji co ogranicza ich kompletność w porównaniu do ontologii niedualnego śiwaizmu, który explicite rozwija właśnie tę ontologię, czyli odnosi się bezpośrednio do wyjaśnienia dynamiki Świadomości oraz jej przejawień (śakti-pariṇāma).

2. Advaita Vedanta

Opis:
Rzeczywistość jest jedną niepodzielną esencją (Brahman), a świat i zróżnicowanie są iluzją (māyā). Dualność to iluzja, a jedynym celem jest rozpoznanie tożsamości z Brahmanem (aham brahmasmi).

Po co ci jakiś tam pogląd i 'duchowa ścieżka'?
(opracowanie – Waldemar Lis 2025)

Przykłady:

Śankara i jego interpretacja Advaita Vedanty.
Ocena: Wysoka, ale niepełna. Ignoruje pełną immanencję świata jako boskiego przejawu widząc rozdział i prawdziwość iluzji.

3. Buddyzm Madhjamaki (Śūnyavāda)

Opis:
Rzeczywistość jest pustką (śūnyatā) – pozbawioną trwałej esencji. Wszystkie zjawiska powstają współzależnie i nie mają niezależnego bytu.

Przykłady:

Nagardżuna i jego szkoła Madhjamaki.
Ocena: Częściowa. Dostrzega iluzoryczność dualizmu, ale brak pełnego rozpoznania Świadomości jako podstawy.

4. Cittamātra (Jogaczara)

Opis:
Wszystko, co istnieje, jest aktywnością umysłu (citta). Świat jest umysłową projekcją, a rzeczywistość jest interpretowana jako świadomość (vijñapti).

Przykłady:

Asanga i Wasubandhu.
Ocena: Częściowa. Docenia rolę świadomości, ale traktuje ją w ograniczony sposób.

Po co ci jakiś tam pogląd i 'duchowa ścieżka'?
(opracowanie – Waldemar Lis 2025)

5. Neoplatonizm

Opis:
Rzeczywistość składa się z hierarchii bytów, które emanują z Jedni – pierwotnej rzeczywistości. Manifestacja świata materialnego jest uznawana za emanację Jedni, a nie jej oddzielenie czy rozdzielenie. Choć świat materialny jest postrzegany jako niższy, stanowi część tej samej jedności i jest wynikiem procesu emanacji.

Przykłady:

Platon (w kontekście swoich nauk o emanacji idei) i Plotyn (rozwinął i systematyzował te idee w ramach neoplatonizmu).
Ocena: Wysoka, ale ograniczona hierarchicznym podejściem, które oddziela Jedno od manifestacji.

6. Stoicyzm

Opis:
Rzeczywistość jest racjonalnym porządkiem rządzonym przez logos (rozum kosmiczny). Celem człowieka jest życie zgodne z naturą i akceptacja nieuniknionego.

Przykłady:

Marek Aureliusz, Seneka, Epiktet.
Ocena: Średnia. Docenia harmonię wszechświata, ale nie rozpoznaje jedności transcendencji i immanencji.

Po co ci jakiś tam pogląd i 'duchowa ścieżka'?
(opracowanie – Waldemar Lis 2025)

7. Teizm Religijny (Dualistyczny)

Opis:
Rzeczywistość jest stworzona przez transcendentnego Boga, który jest oddzielony od świata. Celem życia jest posłuszeństwo Bogu lub zjednoczenie z nim.

Przykłady:

Chrześcijaństwo, Islam, Judaizm (w klasycznej teologii).
Ocena: Niska. Opiera się na dualizmie, który oddziela boskość od stworzenia.

8. Egzystencjalizm i Nihilizm

Opis:
Rzeczywistość jest pozbawiona inherentnego sensu. Człowiek musi sam nadać sens swojemu życiu (egzystencjalizm) lub zaakceptować jego brak (nihilizm).

Przykłady:

Sartre, Camus, Nietzsche.
Ocena: Niska. Dostrzega iluzoryczność sensu, ale pomija absolutną jedność Świadomości.

9. Fenomenologia i Idealizm Subiektywny

Opis:
Rzeczywistość to to, co jest dane w doświadczeniu świadomości. Wszystko istnieje wyłącznie jako przeżycie lub akt poznania.

Po co ci jakiś tam pogląd i 'duchowa ścieżka'?
(opracowanie – Waldemar Lis 2025)

Przykłady:

Husserl (fenomenologia), Berkeley (idealizm subiektywny).
Ocena: Średnia. Docenia rolę świadomości, ale traktuje ją w ograniczonym sensie.

10. Pragmatyzm

Opis:
Rzeczywistość to to, co działa praktycznie. Wartość poglądu mierzy się jego użytecznością.

Przykłady:

William James, John Dewey.
Ocena: Niska. Ignoruje transcendentne aspekty rzeczywistości.

11. Filozofie Plemienne i Animistyczne

Opis:
Rzeczywistość jest zamieszkana przez duchy, bóstwa lub siły natury. Wszystko ma charakter duchowy.

Przykłady:

Szamanizm, animizm, tradycyjne wierzenia plemienne.
Ocena: Częściowa. Docenia immanencję, ale brakuje uniwersalnej jedności transcendencji.

12. Postmodernizm i Dekonstrukcja

Opis:

Po co ci jakiś tam pogląd i 'duchowa ścieżka'?
(opracowanie – Waldemar Lis 2025)

Rzeczywistość to narracje i konstrukcje kulturowe, które nie mają żadnego uniwersalnego znaczenia. Wszystko jest relatywne.

Przykłady:

Derrida, Lyotard.
Ocena: Bardzo niska. Ignoruje transcendentną jedność.

13. Materializm i Ateizm

Opis:
Świat jest wyłącznie materialny i pozbawiony duchowej lub transcendentnej rzeczywistości. Świadomość to wytwór mózgu, a duchowość to iluzja. Istnieją filozofie materialistyczne, które dopuszczają pojęcia emergencji (np. emergencja świadomości z materii).

Przykłady:

Nauka współczesna w materialistycznym ujęciu, Marksizm.
Ocena: Bardzo niska. Całkowicie ignoruje transcendencję i Świadomość.

Obecnie na świecie dominuje materializm w różnych jego formach, szczególnie w postaci naukowego realizmu i praktycznego materializmu, który jest szeroko obecny w kulturze, technologii, ekonomii i codziennym życiu. Wiele społeczeństw koncentruje się teraz na rozwoju materialnym,

Po co ci jakiś tam pogląd i 'duchowa ścieżka'?
(opracowanie – Waldemar Lis 2025)

technologii i pragmatyzmie, choć czasami widać rosnącą liczbę osób zwracającą większą uwagę na duchowość czy różnorodne formy dość kolorowego mistycyzmu.

Przyjrzyjmy się teraz popularnemu materializmowi, który wszystkich tak bardzo pochłania.

Rozbicie materializmu z perspektywy niedualnego śiwaizmu wymaga analizy jego podstawowych założeń i zrozumienia, w jaki sposób wpisuje się on w szerszą rzeczywistość jako przejaw jedności. Oto dokładna analiza:

1. Definicja materializmu

Materializm zakłada, że:

Rzeczywistość jest wyłącznie materialna — wszystko, co istnieje, jest wynikiem interakcji fizycznych bytów (materii, energii).
Świadomość jest produktem ubocznym mózgu i procesów fizycznych.
Nie ma tu miejsca na transcendencję czy rzeczywistość duchową — wszystko, co „niewidzialne", jest z tego punktu widzenia albo iluzją, albo wynikiem procesów materialnych.

2. Materializm z perspektywy niedualnego śiwaizmu

A. Ontologiczne zakorzenienie materializmu

Z perspektywy niedualnego śiwaizmu materializm:

Nie dostrzega źródła rzeczywistości:

Po co ci jakiś tam pogląd i 'duchowa ścieżka'?
(opracowanie – Waldemar Lis 2025)

Materializm traktuje rzeczywistość jako ,,zewnętrzną" i fizyczną, ignorując fundament jedności świadomości, która leży u podstaw wszelkich przejawów.
Według śiwaizmu cała materia jest manifestacją Świadomości (Paramaśiva), która ukazuje się jako materialny świat dzięki swojej zdolności do samoograniczenia (Māyāśakti).

Uwięzienie w dualizmie podmiot-przedmiot:

Materializm zakłada, że istnieje oddzielony podmiot (obserwator) i oddzielona od obserwatora obiektywna materia, którą można zbadać.
Śiwaizm wskazuje, że podział na ,,obserwatora" i ,,obserwowane" to iluzja (māyā), wynikająca z ograniczonego postrzegania.

Niepełna interpretacja zjawisk:

Materializm opisuje tylko zewnętrzną formę rzeczywistości (materię), ale ignoruje jej istotę — świadomość, która jest jej podstawą.

B. Epistemologiczne ograniczenia materializmu
Materializm ogranicza się do poznania empirycznego (zmysłowego) i intelektualnego:

Poznanie zmysłowe jest fragmentaryczne:

Po co ci jakiś tam pogląd i 'duchowa ścieżka'?
(opracowanie – Waldemar Lis 2025)

Materializm opiera się na dowodach zmysłowych i naukowych, które są częścią ograniczonej percepcji zewnętrznej rzeczywistości (pratyakṣa).
Śiwaizm wskazuje, że zmysły są narzędziami świadomości, a ich ograniczenia nie mogą objąć pełni rzeczywistości.

Brak miejsca na intuicję i transcendencję:

Materializm odrzuca intuicję i bezpośrednie poznanie rzeczywistości (aparokṣānubhava).
W śiwaizmie intuicja jest najwyższą formą poznania, w której odkrywa się, że materia jest jedynie kondensacją świadomości.

C. Egzystencjalne konsekwencje materializmu

Z perspektywy śiwaizmu:

Materializm prowadzi do ograniczonego poczucia ,,ja":

Utożsamienie z ciałem i mózgiem tworzy fałszywe poczucie oddzielenia oraz kreuje narrację ,,prawdziwości śmierci".

Śiwaizm wskazuje, że prawdziwe ,,ja" (aham) jest nieskończoną świadomością, a identyfikacja z materią to wynik ograniczeń māyā.

Zaprzeczenie transcendencji rodzi nihilizm:

Materializm, negując duchowość, często prowadzi do psycholigicznego poczucia braku sensu.

Po co ci jakiś tam pogląd i 'duchowa ścieżka'?
(opracowanie – Waldemar Lis 2025)

W śiwaizmie każda forma rzeczywistości, nawet materialna, ma znaczenie, ponieważ jest przejawem, ekspresją, manifestacją boskiej gry (līlā).

3. Rekontekstualizacja materializmu w ramach niedualnego śiwaizmu

Niedualny Śiwaizm integruje materializm jako jedną z manifestacji świadomości.

- Materialny świat i jego naukowe wyjaśnienia są przejawami Świadomości, która ogranicza się w formie materii poprzez Māyāśakti.
Śiwaizm nie odrzuca naukowego podejścia materializmu, lecz włącza je jako część większej rzeczywistości.
Poziom ograniczonego poznania (Āṇavamala):

- Materializm odpowiada poziomowi świadomości, który jest przywiązany do ograniczeń zmysłów i intelektu.
Jest to etap, który może być złamany, gdy człowiek zaczyna rozpoznawać jedność świadomości i materii.

Boska gra samoograniczania się świadomości (Līlā) celem samorozponania swej tożsamości:

- Materializm jest wyrazem zdolności Świadomości do ,,ukrywania siebie przed sobą".

Po co ci jakiś tam pogląd i 'duchowa ścieżka'?
(opracowanie – Waldemar Lis 2025)

Śiwaizm widzi w tym celowy ruch boskiej energii (śakti), który prowadzi do eksploracji zróżnicowań, by w końcu powrócić do jedności.

4. Praktyczne wnioski: jak śiwaizm „przekracza" materializm

Materia jest Świadomością w 'gęstej' formie:

To, co materializm traktuje jako „rzeczywistą martwą materię", w śiwaizmie jest przejawem świadomości w formie najbardziej zagęszczonej energii (śakti).

Świadomość nie jest produktem mózgu:

W śiwaizmie świadomość jest pierwotna, transpersonalna, poza regułami, pozawerbalna a mózg i ciało są jej przejawami w doświadczaniu siebie jako materialnego świata.

Ostateczne poznanie to transcendencja materializmu:

Materializm może być ważnym etapem w rozwoju świadomości (np. jako naukowe zrozumienie świata), ale zostaje przekroczony, gdy rozpozna się, że materia jest jedynie aspektem absolutnej świadomości.

5. Materializm, z punktu widzenia niedualnego śiwaizmu:

Jest częściowym i ograniczonym spojrzeniem na rzeczywistość, które ignoruje jej transcendentny wymiar.

Po co ci jakiś tam pogląd i 'duchowa ścieżka'?
(opracowanie – Waldemar Lis 2025)

Może być użyteczny jako etap w eksploracji zewnętrznego świata, jednak jego redukcyjny charakter blokuje pełne zrozumienie rzeczywistości.
Jest przejawem boskiej gry, w której Świadomość bada swoje własne ograniczenia lub emanacje, by ostatecznie powrócić do swojej prawdziwej natury — niepodzielnej jedności.

PODSUMOWANIE

Z perspektywy niedualnego śiwaizmu, gdzie wszystkie te poglądy są przejawami gry Świadomości (līlā), mają swoje miejsce w totalności samej transpersonalnej, nieograniczonej świadomości. Pełne rozpoznanie rzeczywistości wymaga przekroczenia wszelkich dualizmów oraz integracji immanencji z transcendencją. Poglądy niedualne, takie jak niedualny śiwaizm, zawierają w sobie wszystkie inne poglądy jako części lub zniekształcone wizje absolutnej jedności Świadomości.

W chwili, gdy dotykamy ostateczności, wszelkie dualne językowe narracje, próby rozróżniania i umysłowego analizowania tracą całkiem sens, ponieważ są już świadomie rozpoznawane jako ograniczone struktury, które ‘w sobie’ nie obejmują prawdy ostatecznej, będąc strukturami opisowymi samego języka. Gdy mówimy o czymś absolutnym, takim jak „niedualna rzeczywistość” czy „absolutna świadomość”, wszelkie podziały między subiektywnym a obiektywnym, między tym, co prawdziwe, a tym, co złudne - znikają.

Po co ci jakiś tam pogląd i ‘duchowa ścieżka’?
(opracowanie – Waldemar Lis 2025)

W obliczu tej ostateczności wszystko, co jest ,,gadaniem" czy intelektualnym analizowaniem, staje się zupełnie nieadekwatne. Ostateczność nie jest czymś, co można uchwycić słowami, pojęciami czy jakimikolwiek dualizmami. Jest to już wtedy doświadczeniem, które istnieje poza jakimikolwiek formami podziału. W tej perspektywie nie ma już potrzeb rozróżniania ,,poglądów" od rzeczywistości, ,,doświadczenia" od świadomości, bo to wszystko jest jednym.

Wszelkie dyskusje, które pozostają w obrębie dualnych narzędzi myślowych, mogą się okazać zbędne, gdy chodzi o doświadczenie rzeczywistości w jej pełnej, niedualnej postaci.

Wracając do zasadniczego pytania: ,,a po co ci jakiś tam pogląd i ,,duchowa ścieżka", co z tego masz ?!" oraz odpowiedzi: ,,Wszystko" – uzasadnijmy to. Doskonały pogląd to ten, który spełni swoje zadanie, czyli doprowadzi nas do stanu, w którym nie jesteśmy już przywiązani do samego, nawet tego jakościowo najbardziej wyrafinowanego poglądu, bo jego ,,cel" staje się nagle naszym doświadczeniem, a nie tylko intelektualnym konceptem.

W takim momencie pogląd przestaje być tylko myślową strukturą i zaczyna zanikać, lub już go po prostu nie potrzebujemy. Ustępuje on miejsca bezpośredniemu doświadczaniu Pełni. Ta Pełnia, jest spokojna, stabilna i niewzruszona — nie ma w tym żadnych rozdarć, dwoistości ani potrzeb analizowania. Jest to stan, w którym wszelkie dualności po prostu znikają, a cała rzeczywistość jawi się nam w swej jedności, poza jakimikolwiek ,,koncepcjami", przesłonami czy innymi na nią pomysłami. W

tym sensie prawdziwa pełnia doświadczenia nie wymaga już strukturalnych myślowych narzędzi, a raczej jest bezpośrednio odczuwana, gdzie to doświadczenie jest wolne od jakiejkolwiek fragmentacji.

Doskonały pogląd też „syci" w tym sensie, że wprowadza nas w stan pełni i błogości, gdzie wszelkie poszukiwania i wątpliwości ustępują miejsca zrozumieniu. Gdy pogląd jest w pełni zrozumiany i doświadczony, staje się on rodzajem „pokarmu" dla umysłu, który jest w stanie zaspokoić głęboką tęsknotę za prawdą. W tym momencie pogląd nie jest już czymś zewnętrznym, lecz staje się częścią nas, wyzwalając doświadczenie pełni, w której wszystkie potrzeby intelektualne i emocjonalne są spełnione.

Takie nasycenie pozwala nam na transcendowanie samego poglądu, bo osiągnięta jest już ostateczna kompletność. A zatem „sycenie" w tym przypadku to nie tylko chwilowa satysfakcja, lecz raczej stan dojrzałego zrozumienia, które nie wymaga dalszych wysiłków ani pytań — po prostu jest.

Po co ci jakiś tam pogląd i 'duchowa ścieżka'?
(opracowanie – Waldemar Lis 2025)